

РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ ВЛАДИК УГКЦ У ПОЛЬЩІ

**Всесвітлішим, Всечесним і Високопреподобним Отцям,
Преподобним Монахам і Монахиням та всім вірним
Української Греко-Католицької Церкви у Польщі**

Христос Рождається!

Дорогі Брати і Сестри!

В другій молитві вірних Божественної Літургії св. Івана Золотоустого, яка закінчується виголосом «щоб під владою Твоєю, завжди бережені, ми Тобі славу возсилали...», священнослужитель в тихій молитві просить Бога за учасників Служби Божої: «Даруй же, Боже, і тим, що моляться з нами, успіх у житті, й вірі, і в духовному розумінні». В точнішому перекладі грецького слова *прокопе*, замість «успіху» повинно бути «зростання» або «поступ». Саме так це звучить у Посланні до филип'ян, в якому апостол Павло пише: «Знаю певно, що зостанусь живим і перебуватиму з усіма вами для вашого **поступу** й радості у вірі» (Фп 1, 25), і в його Посланні до Тимотея, якого закликає: «Не занедбуй у собі дару, що був даний тобі через пророцтво з покладанням рук збору пресвітерів. Про це міркуй, будь увесь у цьому, аби твій **поступ** усім був очевидний» (1 Тим 4, 14-15). Як розуміти «зростання/поступ у житті, вірі, і в духовному розумінні»? Йдеться про те, щоб дозріваючи, стаючи фізично зрілими і з плином часу щораз старшими, ми водночас поглиблювали свою віру і, просвічені Духом Святим, «дійшли до повного пізнання Божої волі в усякій мудрості та духовнім розумінні» (Кол 1, 9). На зростання в роках не маємо впливу, це процес незалежний від нашої волі. Але поступ у вірі і в духовному розумінні залежить від людини. Свого улюбленого учня Тимотея апостол Павло закликав, щоб не занедбував дару священства, в Церкві одного з семи Таїнств. Кожен християнин повинен чути в серці перифразовані слова апостола: не занедбуй у собі дару хрещення, яким ти з'єднався з Христом, був з ним розп'ятий і з ним воскрес. Про це міркуй, будь увесь у цьому, аби твій поступ усім був очевидний.

Своєрідною школою, в якій можна поглиблювати віру і зростати в духовному розумінні, є літургійний рік. На перший погляд кожних дванадцять місяців Церква звершує весь час ті самі обряди, вертає до того самого пункту, з якого почала мандрівку через місяці і пори року. Здається, що відбувається рух по колу, що циклічність християнських свят нічим не відрізняється від поганських культів, з їхнім переконанням, що не можна втекти від фаталізму, вийти поза круг пір року. Такий поверховий погляд треба відкинути. А натомість уявити собі кожен літургійний рік як рух по спіралі вгору, з кожним роком вище від попереднього, з поступальним розвитком від менш до більш досконалого. Ми ніби вертаємо до того самого пункту, але мали б вже бути на вищому рівні, більш зрілі, мудріші. З кожним роком життєвий досвід, ситуація особиста, контекст церковний і суспільний дають нагоду, найчастіше через різноманітні випробування, зростати у вірі, правильніше розуміти життєві пріоритети, відсівати зерно від половини, розпізнавати скарб, який вартий того, щоб віддати йому своє серце.

Дорогі у Христі!

Прохання про зростання у вірі і в духовному розумінні заносимо до Бога в Службі Божій майже кожного дня протягом року. Але в різдвяному часі ця молитва і наші зусилля,

наш труд є особливо потрібними, бо в атмосфері всеохопної комерціалізації святкуванню воплощення Божого Сина загрожує баналізація. Адже ідеться про те, щоб фраза «магія свят» не витіснила слів, якими в своїй літургії, в утрени Різдва, Церква описує нашу реакцію на прихід Бога у тілі: «Це тайна незбагненна, яку ми єдиною вірою звеличуємо» (стихира на псалмі похвальнім). Візантійська традиція, до якої належимо, допомагає нам уникнути небезпеки сентименталізації Різдва Христового. Другого дня свят, згідно з логікою нашої традиції, вшановується особу тісно пов'язану з подією з історії спасіння, яка є темою спомину і актуалізації. І саме в Собор, тобто головне, підсумовуюче свято в честь Богородиці, про реалізм приходу Бога в людському тілі говорить до нас автор Послання до євреїв, пояснюючи, що оскільки ми були учасниками тіла і крові, то й Він, Ісус, «також взяв участь у тому, аби смертю знищити того, хто мав владу смерті, тобто диявола, і визволити тих, яких страх смерті все життя тримав у рабстві» (Євр 2, 14-15). В усьому, крім гріха, будши подібним до нас, Ісус став милосердним і, продовжує автор послання до євреїв, «Тому, що Він страждав і сам був випробуваний, Він може допомогти тим, що проходять через пробу» (Євр 2, 17-18). Загроза смерті з рук Ірода і втеча з Марією і Йосифом до Єгипту, про які чуємо в другий день Різдва в Євангелії від Матея, були тими випробуваннями, якими Ісус розділив долю всіх переслідуваних тиранами, всіх змушених покинути свій рідний дім. Ототожнив і ототожнює себе з ними.

А у спільний з іншими літургійними традиціями спомин первомученика Стефана ми є свідками драматичного аспекту чудесного обміну між божественним і людським, який стався у воплощенні Сина Божого. Кондак свята проголошує: «Владика вчора до нас у тілі приходив, а раб днесь із тіла виходив; вчора той, що царює, в тілі народився, раба днесь камінням побивають». Останній день різдвяних свят унаочнює нам цю істину, що найдосконалішою формою уподібнення до Христа є не тільки відмова від плати злом за зло, ненавистю за ненависть, але натхнена пасхальним «І тим, що ненавидять нас, простім все з Воскресінням» (Стихири Пасхи) молитва за своїх катів, щоб Бог не закрив їм дороги до спасіння.

У Символі віри сповідуємо, що єдиний Господь Ісус Христос, Син Божий, «зادля нас, людей, і нашого ради спасіння зійшов із небес, і воплотився з Духа Святого і Марії Діви, і став чоловіком». Свято Різдва Христового є немовби «іменинами» цього артикулу нашого Кредо. Доказом нашого зростання у вірі і в духовному розумінні є перехід від літургійного «нас», «ми», до особистого акту віри, щоб за прикладом апостола Павла, який сказав «живу вірою в Божого Сина, який полюбив мене й видав себе за мене» (Гал 2, 20), промовити: Вірую в Ісуса Христа, який задля мене грішного/грішної зійшов із небес і став чоловіком.

Дорогі Брати і Сестри!

Перша литійна стихира в навечір'я Різдва закінчувалась словами: «Прийшла надія народів, щоб визволити нас від ворожої неволі». Це уривок з книги пророка Ісаї, з першої з чотирьох пісень про Слугу Господнього, який «не буде кричати, ані вигукувати», котрий «надломаної очеретини не доломить і тліючого гнота не загасить» (Іс 42, 2-3). Церква бачить в особі Слуги Господнього прообраз Месії, самого Ісуса Христа. Але не тільки у візантійській традиції в часі передсвяткового чужання проголошується слова пророцтва про Христа Спасителя як надію, очікування народів. Робить це також Римо-Католицька Церква на вечірні напередодні свята. Це має свою вимову! Це означає, що практично в цілій Європі в навечір'я Різдва християни очікують Когось, хто народам покаже шлях до спасіння. Другий Ватиканський Собор в Декреті про місійну діяльність Церкви навчає: «Ніхто сам по собі власними силами не може звільнитися від гріха і піднятися над собою;

ніхто не спроможний цілком звільнитися від своєї немічності, чи самотності, а чи неволі; бо всі потребують Христа – як зразка, як Учителя, Визволителя, Спасителя й Життєдавця. Справді, Євангеліє стало в людській історії, також світській, закваскою свободи й поступу і завжди лишається закваскою братерства, єдності і миру. Тому не без причини віруючі прославляють Христа як „Спасителя і надію народів”» (Ad gentes, 42).

На жаль, сьогодні в Європі не всі народи плекають євангельського духа братерства, єдності і миру. Пишучи ці слова в половині грудня, не знаємо, що найближчі тижні принесуть Україні. З тим міцнішим упованням прославляємо і просимо про милість «Спасителя і надію народів». В 2019 році будемо це робити, прохаючи особливо інтенсивно про заступництво блаженного священномученика Омеляна Ковча. 25 березня 2019 року мине 75-та річниця його «народження для неба», мученичої смерті в німецькому концтаборі в Майданеку, а 20 серпня 135-та річниця його приходу на світ в селі Космач на Гуцульщині. У своєму священничому житті, в душпастирській діяльності в час миру, а зокрема в страшні роки війни, він показав приклад братерства, єдності і миру. В одному з листів, який вдалось йому передати з концтабору, він написав: «Тут ми всі рівні: поляки, євреї, українці, росіяни, латвійці та естонці. Я єдиний священник між ними. Навіть не можу собі уявити, як тут буде без мене. Тут я бачу Бога, який є один для всіх нас, без огляду на наші релігійні відмінності. Можливо наші Церкви є різні, але той самий Великий і Всемогутній Бог править усіма нами».

Дорогі у Христі!

В наших реаліях особливо актуальною є заохота апостола Павла з Послання до римлян: «Приймайте один одного, як і Христос прийняв вас у Божу славу» (15, 7). Хай у наших храмах у Польщі кожен відчуває себе потрібним і бажаним. Багато хто з українських громадян, які у Польщі не відчули ще братерського до них ставлення, повторив би Павлове «Дайте нам місце у вашому серці» (2 Кор 7, 2).

Пам'ятаймо, що зростання у вірі і в духовному розумінні, що поступ у знанні своєї релігійної і культурної спадщини, а також плекання рідної мови є неодмінною умовою збереження кожної меншини, яка без додаткових зусиль сама прирікає себе на зникнення.

Хай наш поступ у вірі і любові буде для всіх очевидний. Хай різдвяний мир і злагода тривають у Ваших хатах якнайдовше. Хай Ісус Христос, «учора й сьогодні – той самий навіки» (Євр 13, 8), буде для всіх Вас джерелом радості і надії.

+ Володимир Роман Ющак
Владика Вроцлавсько – Гданський

+ Євген Попович
Митрополит Перемисько – Варшавський

Дано у Перемишлі – Вроцлаві в день св. Апостола Андрія Первозваного 2018 року Божого